

**Temat: Zadania tekstowe z wykorzystaniem
równań - cz. 2**

Klasy: 7-8 szkoła podstawowa

Czas: 1 godz. lekcyjna

Autor: mgr Joanna Świercz

SCENARIUSZ LEKCJI NR 9

Umiejętności z podstawy programowej, uczeń:

Klasy IV-VI

Uczeń:

- rdz. II pkt. 6 porównuje liczby naturalne z wykorzystaniem ich różnicy lub ilorazu;
- rdz. IV pkt. 1 opisuje część danej całości za pomocą ułamka;
- rdz. VI pkt. 2 stosuje oznaczenia literowe nieznanymi wielkościami liczbowymi i zapisuje proste wyrażenia algebraiczne na podstawie informacji osadzonych w kontekście praktycznym;

Klasy VII-VIII

- rdz. III pkt. 1 zapisuje wyniki podanych działań w postaci wyrażenia algebraicznego jednej lub kilku zmiennych;
- rdz. III pkt 3. zapisuje zależności przedstawione w zadaniach w postaci wyrażenia algebraicznego jednej lub kilku zmiennych;
- rdz. III pkt. 4 zapisuje rozwiązania zadań w postaci wyrażenia algebraicznego;
- rdz. VI. pkt 2 rozwiązuje równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą metodą równań równoważnych;
- rdz. VI. pkt. 4 rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, w tym także z obliczeniami procentowymi;

Cele ogólne:

- nabycie umiejętności zapisywania zależności przedstawionych w zadaniach w postaci wyrażenia algebraicznego i w postaci równań,
- kształtowanie samodzielnego myślenia u uczniów,
- doskonalenie umiejętności pracy samodzielnej i w grupie.

Cele operacyjne:

UCZEŃ ZNA:	UCZEŃ ROZUMIE:	UCZEŃ UMIE:
<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie wyrażenia algebraicznego • pojęcie równania pierwszego stopnia z jedną niewiadomą	<ul style="list-style-type: none"> • zasady zapisywania wyrażeń algebraicznych • zasady zapisywania równań pierwszego stopnia z jedną niewiadomą • zasady porównywania różnicowego i ilorazowego zapisywania wyrażeń algebraicznych • zasady obliczania ułamka liczby • jak dzielić całości w oparciu o podany ułamek	<ul style="list-style-type: none"> • zapisywać część danej całości za pomocą ułamka • porównywać wielkości różnicowo i ilorazowo • stosować oznaczenia literowe nieznanymi wielkościami liczbowymi i zapisywać proste wyrażenia algebraiczne i równania na podstawie informacji osadzonych w kontekście praktycznym

Metody nauczania:

- wykład
- praca wspólna pod kierunkiem nauczyciela

Materiały:

- zestaw zadań

Struktura i opis lekcji: Zadania zaproponowane do rozwiązania podczas tej lekcji są zadaniami trudniejszymi. Charakteryzują się tym, że po określeniu niewiadomych, zależności między nimi się zmieniają. Użyte są w nich no. słowa „wczoraj” --- „dzisiaj”, „przed” --- „po”.

Zadanie 1

Wczoraj Ewelina miała dwa razy mniej pieniędzy niż jej siostra Julia. Dzisiaj Julia oddała Ewelinie 10 zł i wówczas dziewczynki miały tyle samo pieniędzy. Ile pieniędzy miały dziewczynki wczoraj?

ROZWIĄZANIE

KROK 1

W CZORAJ

PIENIĄDZE JULII

PIENIĄDZE EWELINY

KROK 2

oznaczymy niewiadome

e - pieniądze Eweliny wczoraj

$2e$ - pieniądze Julii wczoraj

KROK 3

DZISIAJ

$- 150 \text{ zł}$

PIENIĄDZE JULII

$+ 150 \text{ zł}$

PIENIĄDZE EWELINY

$e + 150 \text{ zł}$ - pieniądze Eweliny dzisiaj

$2e - 150 \text{ zł}$ - pieniądze Julii dzisiaj

KROK 4

DZISIAJ

$- 150 \text{ zł}$

PIENIĄDZE JULII

$=$

$+ 150 \text{ zł}$

PIENIĄDZE EWELINY

KROK 5

Zapisujemy równania

$$2e - 150 = e + 150$$

$$2e - 1e = 150 + 150$$

$$e = 300 \text{ zł}$$

$$e = 300 \text{ zł}$$

$$2e = 600 \text{ zł}$$

ODPOWIEDŹ : Ewelina miała wczoraj 300 zł, a jej siostra 600 zł.

Zadanie 2

Pani Maryla posadziła o jeden krzak porzeczek więcej niż malin.

Gdyby posadziła o cztery krzaki porzeczek mniej i o trzy krzaki malin mniej wówczas krzaków malin byłoby trzy razy więcej niż krzaków porzeczek. Ile krzaków malin, a ile porzeczek posadziła Pani Maryla?

ROZWIĄZANIE

KROK 1

Oznaczmy niewiadome

m - liczba krzaków malin

$m + 1$ - liczba krzaków porzeczek

KROK 2

Następuje zmiana warunków zadania

$m + 1 - 4$ - wyrażenie opisujące posadzenie 4 krzaków porzeczek mniej

$m + 3$ - wyrażenie opisujące posadzenie o 3 krzaków malin mniej

KROK 3

wówczas "...krzaków malin byłoby trzy razy więcej niż krzaków porzeczek..."

Zapisujemy równanie

$$m + 1 - 4 = 3(m + 3)$$

$$m - 3 = 3m + 9$$

$$3m + 9 = m - 3$$

$$3m - m = -3 + 9$$

$$2m = 6$$

$$m = 3$$

ODPOWIEDŹ : Pani Maryla posadziła trzy krzaki malin i cztery krzaki porzeczek.

Zadanie 3

W trapezie o wysokości długości 11 cm podstawa dolna jest 3 razy krótsza od podstawy górnej. Pole trapezu jest równe 99 cm^2 .

Ile jest równa różnica długości podstaw?

ROZWIĄZANIE

KROK 1

1.

podstawa
dolna

2.

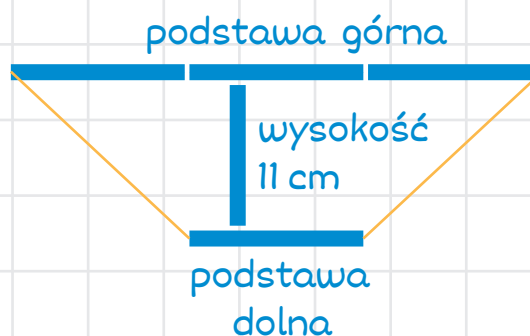
podstawa górna

podstawa
dolna

3.

4.

KROK 2

Oznaczmy niewiadome

d - długość podstawy dolnej

$3d$ - długość podstawy górnej

KROK 3

Zapisujemy równania

$$\frac{d + 3d}{2} \cdot 11 = 99$$

$$\frac{4d}{2} \cdot 11 = 99$$

$$2d \cdot 11 = 99$$

$$2d = 9 : 2$$

$$d = 4,5 \text{ cm}$$

$$3d = 10,5 \text{ cm}$$

KROK 4

Obliczamy różnicę długości podstaw

$$10,5 \text{ cm} - 3,5 \text{ cm} = 7 \text{ cm}$$

ODPOWIEDŹ : Różnica podstaw jest równa 7 cm.

Zadanie 4

Wizualizacja w aplikacji

Jacek zebrał 5 razy więcej grzybów niż jego brat Wacek. Razem zebrali 48 sztuk. Jacek oddał kilka grzybów Wackowi i wówczas okazało się, że ma ich trzy razy więcej. Ile grzybów Jacek oddał Wackowi?

ROZWIĄZANIE

KROK 1

WACEK

JACEK

KROK 2

Oznaczamy niewiadome

w - liczba grzybów zebranych przez Wacka

$5w$ - liczba grzybów zebranych przez Jacka

KROK 3

Zapisujemy równania

$$w + 5w = 48$$

$$6w = 48$$

$$w = 8$$

$$w = 8$$

$$5w = 40$$

KROK 4

Wacek zebrał 8 grzybów, a Jacek 40. Jacek oddał kilka grzybów Wackowi, ile? Nie wiemy. Oznaczmy je przez g .

$40 - g$ - liczba grzybów, które zostały Jackowi

$8 + g$ - liczba grzybów, które ma Wacek

KROK 5

Układamy kolejne równanie

$$3(8 + g) = 40 - g$$

$$24 + 3g = 40 - g$$

$$3g + g = 40 - 24$$

$$4g = 16 \quad |:4$$

$$g = 4$$

ODPOWIEDŹ : Jacek oddał Wackowi cztery grzyby.